

KLUB ZA STAROU PRAHU

Mostecká 1, 118 00 Praha 1

Praha, 24. dubna 2017

Kulturní zločin na Václavském náměstí

Prohlášení k demolici domu čp. 1601 na Václavském náměstí

Na Václavském náměstí se právě bourá dům čp. 1601 na nároží Opletalovy ulice. Jde o kulturní zločin a naprosté selhání státní památkové péče.

Dům čp. 1601, Václavské náměstí 47

Původní bohatě dekorovaný novorenesanční dům z roku 1886 od architekta Josefa Schulze byl po roce 1920 zvýšen a v duchu dobového odklonu od přehnané zdobnosti přefasádován podle návrhu architektů **Bohumíra Kozáka a Josefa Zascheho**. Tím nebyl dům znehodnocen, jen získal zcela novou a plnohodnotnou vizuální identitu v podobě elegantní syntézy prvků pozdního kubismu a novoklasicismu. Přestavba domu a jeho nový vzhled byly typickým produktem počínající proměny Václavského náměstí v nejvýznamnější obchodní a společenský bulvár nejen Prahy, ale celé první Československé republiky.

Počátek sporu, pochybení magistrátní památkové péče

Klub Za starou Prahu sledoval záměr investora již od roku 2007, kdy začal konzultovat s památkovou péčí možnou demolici nárožního domu. Záměr jednoznačně **odmítl Národní památkový ústav** s vědomím, že dům není sice chráněn individuálně jako kulturní památka, ale stojí na území Pražské památkové rezervace, která je zároveň prohlášená památkou světového dědictví UNESCO, a jeho význam v rámci urbanismu Václavského náměstí i souboru jeho prvorepublikové zástavby je nezpochybnitelný.

V červnu roku 2010 proběhlo posouzení záměru demolice domu čp. 1601 a novostavby na jeho místě Odborem kultury a památkové péče Magistrátu hl.m.Prahy, který jej vyhodnotil ve prospěch investora. Architektonická i urbanistická hodnota budovy nebyla vůbec vzata v úvahu a **záměr byl posuzován, jakoby už parcela byla prázdná**. Tím byl popřen smysl a účel památkové rezervace a výkonný památkový orgán se zcela zpronevěřil svému poslání.

Léta nadějí a zklamání

Od toho okamžiku také probíhal permanentní boj Klubu Za starou Prahu a dalších občanských sdružení i jednotlivců za zvrácení sporného výroku magistrátních památkářů. Ten byl také dvakrát v rámci přezkumu **zrušen jako chybný a nezákonný** vyšší instancí, tedy odborem památkové péče MK ČR, avšak na základě rozkladu investora pak ministři kultury (2011 - Jiří Besser; 2016 - Daniel Herman) dvakrát opět potvrdili jeho platnost. V roce 2011 se obrátilo na ministra kultury **13 vysokoškolských profesorů**, kteří žádali obnovu řízení a svou profesní ctí zaštitili hodnotu domu proti názoru najatých posudkářů. Jejich žádosti nebylo vyhověno se zdůvodněním, že investor disponuje právy nabytými v dobré víře, jejichž ztrátu by si mohl na českém státu hojit arbitráží. Uměleckohistorická společnost podala rovněž v roce 2011 **návrh na prohlášení domu čp. 1601 za kulturní památku**, který byl v září roku 2012 zamítnut s odůvodněním, že dům je dostatečně chráněn statutem památkové rezervace. Nová ministryně kultury Alena Hanáková z vlastního podnětu pak přezkoumala zamítnutí památkové ochrany, avšak naději, kterou její krok vzbudil u ochránců domu, zklamala a svým verdiktem, že práva vlastníků nabytá v dobré víře převažují nad veřejným zájmem na ochraně kulturního dědictví, se zařadila mezi hrobaře domu čp. 1601.

V průběhu let 2011 až 2013 proběhlo **pět demonstrací za zachování domu**, z toho dvě uspořádal Klub Za starou Prahu na Václavském náměstí a tři Občanský monitoring před ministerstvem kultury a magistrátem. Elektronickou petici za záchranu domu čp. 1601 podepsalo v roce 2011 **více než 14 000 občanů**. Senát parlamentu České republiky, jemuž byla petice předána, uspořádal o kauze domu čp. dne 23. 9. 2011 **veřejné slyšení** a na svém plenárním zasedání dne 14. 12. 2011 přijal k věci Usnesení č. 458, v kterém mj. nabádá Ministerstvo kultury ČR „*respektovat veřejný zájem před utilitárními zájmy soukromých podnikatelských subjektů a akceptovat kulturní práva občanů*“. Kritiky se dočkal záměr investora a schválení demolice magistrátními památkáři také ze strany **veřejného ochránce práv**, který vydal dne 30. 7. 2013 stanovisko, v němž poukazuje na zásadní chybu pražského magistrátu při schválení demolice budov na nároží Václavského náměstí a Opletalovy ulice. Další petice občanů byla zorganizována v srpnu 2013, tentokrát se obracela k Hlavnímu městu Praze v okamžiku, kdy bylo vydáno MČ Praha 1 dosud nepravomocné územní rozhodnutí. **Rada a Zastupitelstvo hl. m. Prahy** se na základě petice rozhodly vyhovět požadavku veřejnosti a v uvedeném řízení se z titulu jeho účastníka hlavní město odvolalo. Územní rozhodnutí bylo zrušeno stavebním odborem magistrátu v červenci 2016.

Rozhodnutí o odstranění stavby, vydané odborem výstavby Prahy 1 v září 2013, pak bylo zrušeno stavebním odborem magistrátu v červnu 2014. Nové územní

rozhodnutí vydal OV Prahy 1 v únoru 2017. Podle našich zpráv dosud nenabylo právní moci. Na základě jakého dokumentu bylo o letošních Velikonocích v sobotu 15. dubna 2017 zahájeno bourání domu, prozatím nevíme, čekáme na zaslání podkladů od odboru výstavby Prahy 1 na základě zákona o svobodném přístupu k informacím. Pokud by byla demolice domu zahájena na základě havarijního výměru, který pobíhá ve zjednodušeném režimu bez účastníků řízení a neodkladně, považovali bychom tuto skutečnost za podvod.

Dům čp. 1601 jako symbol občanské aktivity i selhání úředníků

Dům čp. 1601 a obrovské úsilí občanů o jeho zachování se staly významným **symbolem** starosti široké domácí veřejnosti o národní kulturní dědictví. Veřejnost tak připomněla orgánům státní památkové péče podstatu jejich společenského poslání, na kterou zcela zapomínají. Památky jsou chráněny z vůle společnosti a za své rozhodování je státní památková péče, která vznikla s jasným étosem a ušlechtilým posláním chránit kulturní bohatství před necitlivostí a bezohledností, odpovědná právě občanům. Pražský výkonný památkový orgán se příliš často opírá o citace z tzv. odborných posudků zpracovaných na zakázku pro investora, a názor nezávislých odborných institucí bagatelizuje. Étos se vytratil, poslání zemřelo. Spíše než orgán státní památkové péče tak působí jako agentura pro usnadnění vstupu investorů do památkového prostředí.

Se způsoby, které zavinily neodůvodněnou a pro vzhled historického města nešťastnou demolici, se nehodláme smířit. Zánik domu chápeme jako symbolickou poslední oběť, jejíž varovné důsledky podobným památkovým přešlapům napříště musí zabránit.

Veškeré důležité dokumenty ke kauze lze studovat na webu Klubu Za starou Prahu <http://www.zastarouprahu.cz/aktuality/115-chronologie-kauzu-zamyslene-demolice-domu>

PhDr. Richard Biegel, v. r.
Místopředseda Klubu Za starou Prahu

PhDr. Kateřina Bečková, v. r.
Předsedkyně Klubu Za starou Prahu

Klub Za starou Prahu, z.s.
Mostecká 1, 118 00 Praha 1, IDDS: ny4e65u
E-mail: zastarouprahu@seznam.cz, www.zastarouprahu.cz
Návštěvní hodiny: středa 15-17,30 hod., tel. 257 530 599